

A porlepte könyvbe kíváncsoznak

Év végi pillanatsfelvételek a kábelgyárban

Látszatra úgy megy most is a munka, mint hónapokkal ezelőtt. Kopasz huzalok halmozódnak gulákban, hogy ismét másutt emelkedjenek előbb szigetelt vezetékékként, később sodrott köpeny nélküli kábelként, úgy, ahogy a megmunkálás folyamatában egyik vagy másik géphez kerülnek, végig haladva a nagycsarnokban, míg dőre csévélhető kész kábel nem lesz belőlük. Mégis van itt valami új e decemberi munkában: az év végi igyekvés.

Azt mondják, ebben az igyekezetben vezetők, munkások azon gondolkodnak, hogy milyen eszközökkel, módszerekkel valósíthatják meg legeredményesebben az éves tervet. Ennek hallatára máris nyúlok a füzetemért, hogy feljegyezzem a dolgozók kezdeményező készségének megnyilvánulását.

Nincs mit bejegyezni?

A kábelgyári dolgozók javaslati könyve ott lóg a fali hirdetőtábla mellett egy szögre akasztva. Belepte a por. Mielőtt felütöm a könyv fedelét, a tábla számait „valatam”. A műanyag üzem-

rész terve 71 millió 288 ezer forint. December 8-án 48 millió 653 ezer forintnál tartottak. Az esedékes terv teljesítése 89,5 százaléknak felel meg. Ezt látva, részben érthető az év végi igyekezet, aminek írásos nyomát sajnos, nem találok a javaslati könyvben. Vajon nincs mit bejegyezni? Ennyire problémamentes itt a munka? A tervszámok nem erről árulkodnak.

Senkitől sem várok választ, magam járom körül a csarnokot, vajon mint idegen, mit látok, hallok olyat, aminek helye lenne a tarkafedelű füzetben, hogy segíteni lehessen a problémákra. Nem a dolgozók javaslati könyvébe jegyzem a tapasztalatokat, hanem csak úgy saját füzetembe. E tapasztalatok csokrát itt nyújtom át, ami együtt a nagycsarnok rögtönzött fényképe is lehetne.

Nem ártana valóban lecsévégre kapni, s fényképen is megörökíteni az acélszalagspulni-halmot. A foto alá talán illene is e szöveg: „Milyen? Ócskavas telep?” Mintha markos legények villával

hányták volna ki a karikákat a szállítógazdából. Rozsdások, gyűrötték. Nem lehet kellemes ezekkel dolgozni, gazdaságosan termelni. Bizonyára sok kerül bejőle az ócskavastelepre. Vajon ez senkinek sem szűrt szemet? Kereshetnék és bejegyezhetnék a javaslati könyvbe is a megoldás módját.

Szomszédolás

Odébb, egyik tömlőzőgép-nél elismerő szavakkal kezdek a feljegyzést. Jó dolog, hogy itt is felszerelték a PVC-szállító elevátort. A fapécsös állványt már félretolták, de a gép mellől is elvihetnék, hiszen ugyancsak szükiben vannak a helyek, alig tudnak mozogni a huzallal teli dobok, PVC-s zsákok között.

A zsákok közül egyik különös figyelmet érdemel. Ott áll a gép tömlőzőfeje alatt, s nyitott szájjal nyeli a 2 centiméter vastag folyékony PVC kigyót. Amikor már teli a zsák és mellé csurog, önkéntelenül is keresem a gépkezelőt. Ő a gépsor végén foglalatok között, ugys mondhatnám: szomszédol, beszélget. Amikor megtudja, hogy újságírók készül, „ej-ej” megjegyzéssel gépe mellé lép. Már ott mondja el, hogy odébb az újonnan érkezett és új telepítési módszerrel felszerelt, nagykapacitású szovjet gép azért áll, mert most az év végi igyekezetben a munkaerő zömét a készterméket kibocsájtó részlegekhez összpontosították, hogy az üzem teljesíteni tudja készárú tervét.

A bitumenos hordónál

A drothálóval elkerített vizesvizsgálónál az egyik elkerített „szeparebén” bitumenos hordó bontanak négyen. Úgy látom, munkamegosztással. Egyikük féltéglával veri a hordó oldalát, így fejt a vastag bádógot, a többiek figyelik, s biztatják. Talán rájuk is illik az a néhány szó, ami az egyik ugyancsak üzemen kívüli gép fedelére terített papírszakra írt valaki: „N. J. mintadolgozó, de nem itt a kábelgyárban.”

A rakodólapon tárolt fehér, sárga, zöld huzalkarikák mellett kézikocsikkal, elektromos targoncákkal közlekednek, láthatóan elég figyelmesen. Időközönként oldalba lökik a gulákat úgy, hogy jó néhány karika a földön hever.

Nem mind arany, tehát ami fénylik. Mert nem felelünk, hogy január 1-én nem újra kell kezdeni a munkát, hanem folytatni a decemberit, ahhoz pedig nem szabad felélni a félkészárút.

Nagy Pál

A propán-butángáz használatára

Előzetes bekapcsolási engedélyeket adnak ki

A hajdúszoboszlói földgázmező most épülő gázolin-telepe egyebek között nagymennyiségű propán-butángázt is előállít majd. Ez újabb nagy tömegek bekapcsolását teszi lehetővé a palackos gáz forrásává. A fogyasztói kör bővítésének előkészítését már most megkezdik „előzetes bekapcsolási engedélyek” kiadása formájában.

Az előzetes bekapcsolási engedély azt jelenti, hogy hozzákezdnek vizsgálni több tízezer fogyasztójelöltnél, vajon, lakásuk és már beszerzett tüzhelyük műszakilag megfelel-e a propán-bután tüzelés követelményeinek. A vizsgálat során kioktatják őket a palackos gáz használatára is. Az így felvilágosított és előbekapcsolási engedély birtokába jutott

Az új Magyarország születése

Irta: dr. Molnár Erik akadémikus, országgyűlési képviselő

Húsz éve annak, hogy a német fasizmus és a magyar nyilas rendszer végvonaglásai közepette megszületett Debrecenben az új Magyarország. A háború meg folyt és a Szovjet Hadsereg a fasiszta csapatokat csak a Tiszántúlról és a Dunán-Tisza közéről verte ki. Űzkös romok borították ezt az országrészt. A városokban kiegészített házsorok, a vidéken rombadőlt tanyák. Az utakat kilőtt tankok szegélyezték, a vasúti síneken mozdulatlanul állottak a lebombázott gépkocsok roncsai. A pusztulás képe volt ez, úgy látszott, mintha elpusztult volna Magyarország.

A régi Magyarország valóban el is pusztult. Összeomlott az államszervezet, amely csendőreivel és szolgabíráival gúzsba kötötte a magyar népet, s utóljára még a fasiszta demagógiában keresett menedéket. A fasiszta erőszakszervezet képviselői eltakarodtak a szovjet csapatok elől. Elmenekültek a földművelők, a kapitalisták, s a középosztálynak a régi rendhez erősen húzó tagjai is. De visszamaradtak az ősi rőghöz ragaszkodva, a magyar dolgozók, visszamaradtak a munkások és a parasztok, akik az évszázados igazságnak, az idegen és a hazai elnyomók uralmának összetörőit üdvözölték a szovjet csapatokban.

A romok közt rögtön új élet kezdett csirázni. A magyar dolgozók hozzáálltak ahhoz, hogy életüket ők maguk megszervezzék. A szovjet parancsnokságok minden segítséget megadtak ehhez. Minden községben, városban megalakult az új népi igazgatás.

Kezdetben, amíg a hadművelési szintér közel volt, minden község és város, egymástól elszigetelve, mint megannyi apró köztársaság élte napról napra a maga szűk körű, a helyi érdekekre korlátozott életét. De ez a helyzet rövidesen megváltozott. Megjelent az illegális béklyóitól kiszabadulva, a Magyar Kommunista Párt, a magyar élet újjászervezője és hozzáfogott ahhoz, hogy a felszabadult országrész darabokra hullott társadalmi erőit összefogja, megmagyarázza a tömegeknek azt, ami történt, és kijelölje a közvetlen feladatokat. A Magyar Kommunista Párt kezdeményezésére Szegeden a demokratikus pártokból megalakult a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front, amely részletes programot adó kiáltvánnyal fordult a magyar nemzethez. A községekben, városokban kezdtek megalakulni a demokratikus pártok, az addigi szűk horizont kitágult, az élet politikai

tartalmat kapott. A következő nagy lépés, 1944 december elején, a debreceni tanácskozás volt. A községek, városok vezetői, a Magyar Kommunista Párt kezdeményezésére összegyűltek és megállapodtak az ideiglenes nemzetgyűlés összehívásában. Kidolgozták a választási szabályzatot, majd visszatértek városaikba. Itt összehívták a választók gyűléseit, amelyek megválasztották a demokratikus pártokból az ideiglenes nemzetgyűlés képviselőit. Ilyen előzmények után ült össze Debrecenben 1944. december 21-én az ideiglenes nemzetgyűlés.

Az ideiglenes nemzetgyűlés az állami szuverenitás, az államhatalom birtokosának nyilvánította magát. Teljes joggal. Hatalma a felszabadult terület népi szervezeteinek akaratában, a felszabadult nép akaratában gyökeresedett. Persze a „jogfolytonosságban” megnyilvánulását hiába kereste volna valaki a debreceni nemzetgyűlésben. Az ideiglenes nemzetgyűlés nem a földbirtokosok és a kapitalisták jogainak folytonosságát, nem a nép jogtalanságának folytonosságát fejezte ki. Az ilyen jogfolytonosságot tagadta, és jogait a nép akaratából merítette. De ugyanakkor a haladó történelmi erők folytonosságát képviselte.

Mély szimbólum volt abban, hogy az ideiglenes nemzetgyűlés Debrecenben gyűlt össze, abban a városban és abban a teremben, ahol 1849-ben Kossuth Lajos forradalmi országgyűlése ülésezett. Ez az országgyűlés kezdte meg a feudalizmus lebontását; Debrecenből irányította Kossuth Lajos kormánya az ország függetlenségéért folyó felszabadító hadműveleteket. Akkor a küzdelem elbukott, a feudalizmus lebontása elakadt, a polgári demokratikus forradalom befejezésén maradt. De a haladásért a harc tovább tartott. A magyar nép, amelynek soraiban ott voltak még az első magyar proletárforradalom, a Tanácsköztársaság veteránjai, újra kézbe vette a demokratikus és a függetlenségi harc zászlaját és a kommunisták vezetésével melengette ezt a zászlót Debrecenben. Újra megindult hát a harc Debrecenből a polgári demokratikus forradalom befejezéséért, a nagybirtokrendszer megszüntető földreformért, megindult újra a harc az ország függetlenségéért, a német iga lerázásáért.

De a harc történelmi feladatai egészen mások voltak, mint 1849-ben. Nem az egyedül maradt magyar nép küzdött most az egyesült nemzetközi reakció ellen, bukásra ítélt. A magyar nép vállairól még a fegyveres harc terhét is levette a Szovjet Hadsereg, amely győzelmesen szorította a német elnyomókat és magyar cinkosait az ország határai felé. Amikor az ideiglenes nemzetgyűlés összeült, a győzelem már biztosított volt. Csak el kellett vágni a jogi szálakat, amelyek az országot a német fasizmushoz fűzték. Ez volt az első dolog az ideiglenes nemzetgyűlés által választott kormánynak. Az ideiglenes nemzeti kormány hadat üzent a fasiszta Németországnak, s ezzel a magyar nemzet felsorakozott a Szovjetunió, a lakosságunk már egy szil-

lárd kormány megalakulásának hírért vihették meg.

Az ideiglenes nemzeti kormány munkája azonban csak ekkor vette kezdetét. A feladatok eppenséggel nem voltak kicsinyek. Kormány volt, de a kormány hatalmát ki kellett még építeni. A felszabadult, de darabokra hullott országrészt össze kellett fűzni a központosító kormányigazgatás szálával. S ezt háborús viszonyok között kellett véghezvinni, amikor vasút, telefon, posta nem működött, olyan csekély apparátusra támaszkodva, amely minisztériumként három-négy szobát is alig igényelt.

Az első napokban a kormány tényleges hatalma nem igen terjedt ki nagyobb területre, mint Debrecenre és környékére. De a szovjet hatóságok segítségével ezúttal sem maradt el. Járművek átengedésével, saját hírszolgálati eszközökkel rendelkezésre bocsátásával siettek az ideiglenes nemzeti kormány segítségére. Így a felszabadult országrészrel kapcsolatos kiépültek a kapcsolatok.

Budapesten és az ország többi, még fel nem szabadított részében mindenki tudott a debreceni nemzeti kormány működéséről. Tudtak róla és várva várták a felszabadulás pillanatát, amely a német elnyomók és a fasiszta hatalombitorlók uralmának végét, a törvényes nemzeti kormány működésének kezdetét jelentette. Az ideiglenes nemzeti kormányba vetett reménység nem is volt hiábavaló. Amikor Budapest felfszabadult, de lakossága a pusztító éhínségnek nézett elébe, az ideiglenes kormány hatalma már elég szervezett volt ahhoz, hogy — a szovjet segítség mellett — az egész felszabadult országrészre mozgósító élelmiszerakcióval segítsen az éhező Budapest segítségére.

A debreceni kormány tevékenysége 1945. március 15-én emelkedett tetőpontjára. A kormány ünnepélyes ülésen deklarálta a nagybirtokrendszer megszüntetését és a földet átadta a földműveseknek. A nyomban azután, teljes szervezettséggel, megindult a földosztó akció.

A debreceni kormány összetétele nagyon vegyes volt. A kommunisták mellett ott ült Horthy három tábornoka, egy gróf, Bethlen István egy híve és két jobboldali szociáldemokrata is. De azért ez a kormány mégis nagyon alkotott, történelmi jelentőségű tetteket vitt végbe, a történelmi szükségszerűség eszközeként. Ennek feltételét megteremtette a Szovjet Hadsereg elsőpró győzelme és a Magyar Kommunista Párt irányító szerepe, amely leküzdött minden bizonytalanságot, minden kételkedést, minden ellenállást, amely a kormányban megnyilvánult.

A mikor az ország 1945. április elején teljesen felszabadult, az ideiglenes nemzeti kormány áttekintte székelyét Budapestre. A kormány tevékenysége ezzel új szakaszba lépett, amelynek közvetlen feladata a lerombolt ország helyreállítása volt. Az alapot ennek a feladatnak és a később kibontakozó nagy feladatoknak a megoldásához az ideiglenes nemzetgyűlés teremtetette meg. Általa vette a magyar nép sorának irányítását a saját kezébe. Ez volt az a történelmi fordulópont, amely Magyarországot felemelkedésének és szocialista fejlődésének útjára megnyitotta. Új fejezet kezdődött Magyarországi történetében, amelynek lapjait az átmeneti hibák leküzdése után, maguk a magyar dolgozók írják meg a kommunisták vezetése alatt.

A csanádi egyházmegye püspökének tisztelegő látogatása a Csongrád megyei tanácsnál

Szerdán délután dr. Ijjas József, a csanádi egyházmegye püspöke, Nagy Tibor püspóki titkár társaságában tisztelegő látogatást tett Török László elvtárnál, a Csongrád megyei tanács vb elnökénél.

Katona Sándor, a Hazafias Népfőnt Csongrád megyei titkára, Rátkai János, az Állami Egyháziügyi Hivatal Csongrád megyei megbízottja és közéletünk több más képviselője beszélgetett el az egyházmegye új képviselőjével.

Kállai Gyula fogadta kanadai nagykövetségünk ideiglenes ügyvivőjét

Kállai Gyula, a Forradalmi Munkás-Paraszti Kormány elnökhelyettese szerdán fogadta Bartha Jánost, aki a közelmúltban felállított kanadai nagykövetségünk első ideiglenes ügyvivőjeként rövidesen állomáshelyére, Ottawába utazik.

Az adott szó

Közeledik a zárszámadás, ami a termelőszövetkezetet terhelő kötelezettségek teljesítésének is határideje. Ezek között az egyik legfontosabb: az esedékes földjáradékok pontos elszámolása.

Mégis egyes termelőszövetkezetek gyakran hivatkoznak olyan körülményekre, amelyek miatt elodázzák a földjáradék fizetését. Néhány helyen pedig „elméletet” gyártanak, mondván, a földjáradék munka nélkül szerzett jövedelem, tehát megkárosítja azokat a telepeket, akik föld nélkül láptak a közösségekbe.

Igaz, a földjáradékért abban az esztendőben, amikor kapja, nem dolgozott a parasztember. Dolgozott azonban korábban, esetleg egész életén keresztül. Vagy, ha nem ő, megdolgozott érte — az esetek túlnyomó többségében — az apja, vagy a nagyapja. Viszont az is tény, hogy az adott esztendőben a földjáradékra fordított értéket az egész tagság termelte meg, tekintet nélkül arra, hogy volt-e földje, vagy sem.

Emlékezzünk vissza: a nagy átszervezés idején, alig egy pár esztendővel ezelőtt, a birtokos parasztság meggyőzésében egyik fontos érvünk éppen a földjáradék fizetése volt. Az adott szó pedig kötelez. Hiszen nem teljesítés esetén a volt birtokos paraszt nemcsak azt mondhatja, hogy „lám, így tartottátok szavatókat”, hanem azt is, hogy ő azért az 5–10 hold földért esetleg bért, vagy öregségre eltartást kaphatott volna. Az ígért válóra váltásával elejét kell venni az ilyen hangulat keltésének.

Maga a földjáradék egyébként nem sok, fizetése is különösebb szerepet játszhat. A javakorabeli, még dolgozó ember esetében jobbára jelképes. Egy öreg, beteg embernél azonban a létfenntartás nagyon fontos része, éppen azért ők reagálnak a legérzékenyebben a földjáradék visszatartására. De a szövetkezetek gazdájának is csak akkor érezheti magát igazán a tegnapi egyéni paraszt, ha közösbbe vitt földje után megkapja azt, ami neki jár.

Találjuk meg tehát minden esetben a kifizetés lehetőségét. Erre kötelez a törvény és saját erkölcsünk parancsa.

E. B.